

Tautsaimniecības komiteja SĒDES PROTOKOLS

Rīgā

Nr. 4

2018. gada 17. oktobris

Sēdi vada: Normunds Tropiņš, Talsu novada pašvaldības priekšsēdētāja vietnieks

Protokolē: Aino Salmiņš, LPS padomnieks

Sēdē piedalās: skatīt reģistrācijas lapas

Tiešraides pieslēgumu skaits: 22

Sēdi sāk plkst.: 13⁰⁰

Darba kārtībā:

1.

Enerģētika.

1.1.

Energoapgādes regulēšanas normatīvu aktualitātes dabasgāzes apgādes un elektroapgādes nozarēs.

SPRK vadītājs R.Irklis sniedza zināmu “enerģētikas apskatu” par šīm regulējamām nozarēm.

Tik augstas elektrības cenas kā šobrīd biržā nav bijušas teju ne reizi kopš Latvija 2015. gada 1. janvārī majsaimniecībām atvēra elektroenerģijas tirgu. Cena par vienu megavatstundu jūlijā bija 54,56 eiro – tikai 2015. gada oktobrī tā bija augstāka, kad cena sasniedza 56,44 eiro/MWh. Pārējā laikā cena stabili turējusies no 30 – 45 eiro par megavatstundu. Līdz ar to, salīdzinot 2017. gada pirmo pusgadu ar 2018. gada pirmo pusi, elektroenerģijas cena Ziemeļvalstīs un Baltijā kāpusi vidēji par 30%. Augusta un septembra mēnešos pastiprinās elektroenerģijas deficīts Ziemeļeiropas elektrotīklos. Runājot par tarifu izvēli, esošie klienti un majsaimniecības pamatā izvēlas fiksētos elektroenerģijas tarifus, kā iepriekš, nevis tarifus, kuru laikā pašam klientam dinamiski jāseko līdzī biržas cenām. Tomēr arī fiksētās cenas tuvākajos mēnešos augs, jo tās jau šobrīd tirgotājiem radot zaudējumus,

Gāzes tirgus atvērts jau no pagājušā gada pavasara, un pašlaik ir 30 reģistrēti dabasgāzes tirgotāji, bet reāli strādā tikai apmēram 10. Taču tikai 585 klienti ir mainījuši tirgotāju, tai skaitā 575 juridiskās personas. Šī grupa galvenokārt izvēlas mainīgo daļu.

Dabaszgāzes apgādes aktualitātes klientiem pamatā ir saistībā ar jauno apstiprināto dabaszgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu metodikas piemērošanu no 2019.gada 1. janvāra. Bez šīm izmaiņām klientu rēķinu lielumu var ietekmēt arī dabaszgāzes cenu izmaiņas no 1. janvāra.

Sākot no 1. janvāra maksājumu par dabaszgāzes pakalpojumiem veidos divas daļas - fiksētā daļa un mainīgā daļa, kas būs atkarīga no patērētā dabaszgāzes apmēra. Apstiprinātie tarifi ir sadalīti pa astoņām lietotāju grupām pēc patērētā dabaszgāzes apmēra. Taču, tā kā mainās tarifu sistēma kopumā, kopējie rēķini par dabaszgāzi var pieaugt, jo palielinās fiksētā daļa, bet vienlaicīgi samazinās maksa par patērēto dabaszgāzes apmēru. Rēķinu pieaugums īpaši attiecas uz klientiem ar minimālu vai nulles dabaszgāzes patēriņu.

SPRK ir veikusi lielu darbu, lai samazinātu dabaszgāzes pārvades tarifus. Salīdzinot ar sākotnēji "Gaso" iesniegto tarifu projektu, regulatoram ir izdevies samazināt vidējo tarifu par 16%. Salīdzinot ar spēkā esošo tarifu, jaunajā tarifā ietvertās izmaksas SPRK ir samazinājis par 8% jeb par 4,5 miljoniem eiro. Jaunie tarifi stāsies spēkā 2019. gada 1. janvārī.

Maksa par patērēto dabaszgāzes apmēru visām lietotāju grupām samazinās, salīdzinot ar iepriekšējiem tarifiem. Divas reizes jeb par 48,6% samazināta maksa par patērēto apmēru māsjsaimniecības lietotājiem, kuri dabaszgāzi izmanto ēdiena gatavošanai. Savukārt par 23,4% samazināta maksa par patērēto apmēru māsjsaimniecības lietotājiem, kuri dabaszgāzi izmanto apkurei. Bet vēl paliek fiksētā daļa, tāpēc precīzi prognozēt dabaszgāzes gala cenu klientiem pēc 2019. gada 1. janvāra ir gandrīz neiespējami.

Siltumapgādes uzņēmumiem vajadzēs vienoties ar "Gaso" par ekonomiski pamatotas sistēmas izveidi, atsakoties no liekām jaudām. Izskatās, ka kopumā siltumražotājiem izmaksas jūtami nepieaugs.

Jautājumi:

1. Jau kopš 2016. gada siltumuzņēmumi un pašvaldības ir ierosinājuši atteikties no fiksētu tarifu apstiprināšanas, tā vietā nosakot siltumtarifu līmeņatzīmes (etaloncenas). Tas ļautu siltumuzņēmumiem elastīgāk pieiet klientiem, īpaši jauniem.

- Jā, SPRK šo jautājumu apsver un pieļauj pāriet uz līmeņatzīmēm.

2. Vai nav doma siltumapgādē, tāpat kā gāzei un elektrībai regulēt tikai pārvadi un sadali, jo ražošanā jau ir tirgus attiecības?

- Pagaidām šāds jautājums nav dienas kārtībā.

1.2.

Dabaszgāzes apgādes aktualitātes saistībā ar jauno apstiprināto dabaszgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu metodikas piemērošanu no 2019. gada 1. janvāra, kā arī dabaszgāzes cenu prognozēm no 1. janvāra.

“Gasos” valdes priekšsēdētāja I.Pētersone-Godmane informēja par konkrētām dabasgāzes apgādes aktualitātēm saistībā ar jauno apstiprināto dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu metodikas piemērošanu no 2019. gada 1. janvāra (kā zināms, “Gasos” nodarbojas tikai ar dabasgāzes sadali, piegādes līgumus ar klientiem slēdz “Latvijas gāze”).

Jauni sadales tarifi bija nepieciešami, lai pielāgotos esošajai situācijai dabasgāzes tirgū un varētu nodrošināt noteikto dabasgāzes tīkla drošības standartu ievērošanu, veicot nepieciešamās investīcijas gāzes sadales tīkla atjaunošanā un uzturēšanā, lai līdz minimumam samazinātu bīstamu situāciju rašanās iespējas. Jāpasvīturo, ka “Gasos” gadījumā runa ir tikai par dabasgāzes sadales, bet ne par gala tarifiem. Sadales tarifi tikai daļēji ietekmē gala tarifus klientiem.

Līdz šim dabasgāzes patērētāji tika diferencēti tikai pēc to gada patēriņa, neņemot vērā lietotāja pieslēguma jaudu un jaudas izmantošanas efektivitāti. Turpmāk, diferencējot lietotājus, paredzēts ņemt vērā to dabasgāzes patēriņu, atļauto slodzi un pieslēguma jaudas izmantošanas efektivitāti.

Sākot no 1. janvāra maksājumu par dabasgāzes apgādes sadali veidos divas daļas - fiksētā daļa un mainīgā daļa, kas būs atkarīga no patērētā dabasgāzes apmēra. Apstiprinātie tarifi ir sadalīti pa astoņām lietotāju grupām.

Fiksētais maksājums noteikts atkarīgs no patērētā dabasgāzes apjoma. Piemēram, fiksētā maksa mājāsaimniecībām, kuras dabasgāzi izmanto ēdiena gatavošanai, no 2019. gada 1. janvāra būs 1,77 eiro mēnesī. Savukārt mājāsaimniecībām, kuras dabasgāzi izmanto apkurei, fiksētā maksa būs no 1,77 eiro mēnesī par jaudu līdz sešiem kubikmetriem stundā, līdz 6,64 eiro mēnesī par jaudu līdz 10 kubikmetriem stundā. Savukārt mainīgā daļa - kā jau minēja R.Irklis - maksa par patērēto dabasgāzes apmēru visām lietotāju grupām samazinās, salīdzinot ar iepriekšējiem tarifiem. Divas reizes jeb par 48,6% samazināta maksa par patērēto apmēru mājāsaimniecības lietotājiem, kuri dabasgāzi izmanto ēdiena gatavošanai. Savukārt par 23,4% samazināta maksa par patērēto apmēru mājāsaimniecības lietotājiem, kuri dabasgāzi izmanto apkurei.

Gala rēķins vidējai mājāsaimniecībai, kas dabasgāzi izmanto ēdiena gatavošanai, maksājums mēnesī par dabasgāzi pieaugs par 1,35 eiro. Neskatoties uz to, ka daļai mājāsaimniecību maksājums nedaudz pieaugs, tomēr no kopējā sabiedrisko pakalpojumu groza maksājums par gāzi veido vismazāko daļu.

Jebkurš lietotājs var izmantot “Gasos” sadales maksājumu kalkulatoru, lai aprēķina tarifu, taču tas nav gala maksājums, gala rēķins par patērēto dabasgāzi rezultātā netiek prognozēts.

Vienlaikus tarifu projektā ir paredzēts arī sezonālais tarifs, kas paredzēts tiem lietotājiem, kuri gāzi izmanto konkrētos mēnešos, piemēram, graudu kaltes.

Vidējai mājāsaimniecībai, kas dabasgāzi izmanto apkurei ar jaudu līdz sešiem kubikmetriem stundā, maksājums mēnesī par dabasgāzi samazināsies par 2,69 eiro.

1.3.

Dabaszgāzes tirdzniecības aktualitātes un prognozes 2019. gadam.

Ziņo: AS "Latvijas gāze" Tirdzniecības daļas vadītājs E.Lapsalis.

Eiropas tirgū ir jūtami pieaugusi dabaszgāzes cena. Gāzes cena pieauguma faktori -Co2 emisijas, dabaszgāzes ieguves samazināšanās, pieprasījuma samazināšanās, naftas cenu pieaugums gada laikā 57,75 - 81,63 EUR par barelu. Šie globālie politiskie un ekonomiskie procesi ietekmēs dabaszgāzes cenu arī turpmāk - to mēs nevaram ietekmēt. Tādēļ pateikt cik maksās gāze nākamgad vasarā faktiski nav iespējams. Doma, ka Klaipēdas LNG termināls varēs samazināt gāzes cenu, nav piepildījies. 2018 gada janvārī martā gāzes plūsma no Lietuvas uz Latviju 112 GWh, plūsma no Latvijas uz Lietuvu - 1011 GWh, tas nozīmē, ka Inčukalna dabaszgāzes krātuves ietekme ir izšķiroša gāzes piegādes nodrošināšanā, bet ne cenas veidošanā. Ir izstrādāti 2 projekti kur uzglabāt sašķidrīnāto gāzi (LNG), bet tas ir nākotnes jautājums. Tuvākajā nākotnē "Latvijas gāze" domā attīstīt LG iegādes vietā, kur nav gāzesvadu Latvijā (nodrošinot arī attiecīgu iekārtu uzstādīšanu).

1.4.

Latvijas elektroapgādes aktualitātes un elektrības vairumtirdzniecības cenu prognozes 2019. gadam.

Ziņo: AS "Latvenergo" Elektroenerģijas pārdošanas direktors U.Mucinieks (Elektrum).

Tik augstas elektrības cenas kā šobrīd biržā nav bijušas teju ne reizi kopš Latvija 2015. gada 1. janvārī mājtsaimniecībām atvēra elektroenerģijas tirgu. Cena par vienu megavatstundu jūlijā bija 54,56 eiro - tikai 2015. gada oktobrī tā bija augstāka, kad cena sasniedza 56,44 eiro/MWh. Pārējā laikā cena stabili turējusies no 30 - 45 eiro par megavatstundu. Līdz ar to, salīdzinot 2017. gada pirmo pusgadu ar 2018. gada pirmo pusi, elektroenerģijas cena Ziemeļvalstīs un Baltijā kāpusi vidēji par 30%. Tas lielā mērā saistīts ar naftas cenas pieaugumu - par 35%, naftas cenai par barelu uzkāpjot līdz 71 ASV dolāram. Visā Eiropā ir vērojams hidroelektrostaciju izstrādes samazinājums, būtiski, ka Ziemeļvalstu hidrorezervuāru aizpildījums pirmajā pusgadā, salīdzinot ar 2017. gadu, ir aptuveni par 20% zemāks. Pazeminātais ūdens līmenis Eiropas ūdenstilpēs un upēs ietekmējis arī citu elektrostaciju darbību, jo kritusies atomelektrostaciju un termoelektrostaciju dzesēšanas efektivitāte, tādēļ ir būtiski ierobežota šo elektrostaciju jauda. pārstāvis. Īpaši uzmanīgiem šobrīd jābūt tiem elektrības lietotājiem, kuri izvēlējušies nevis fiksēto tarifu, bet gan tarifu, kura ietvaros pašam klientam jāseko līdz "NordPool" biržas cenām.

Taču elektrības cenu līmeņi Baltijas jūras reģionā izlīdzinās.

Prakse rāda, ka klienti pamatā izmanto fiksētos elektroenerģijas tarifus, nevis tarifus, kuru laikā pašam klientam dinamiski jāseko līdz biržas cenām. Tomēr arī fiksētās cenas tuvākajos mēnešos augs, jo tās jau šobrīd tirgotājiem radot zaudējumus. Līdz ar

to brīdī, kad biržas cena normalizēsies, tā klientiem būs atkal izdevīgāka un viņi varēs mainīt savu izvēli. Aicinu klientus, izvēloties fiksēto cenu piedāvājumus, pievērst uzmanību iespējām mainīt savu izvēlēto pakalpojumu – lielā daļā gadījumu pakalpojums tiek fiksēts uz 12 vai pat 24 mēnešiem, kuru laikā cenas var būtiski mainīties. Fiksētās pakalpojumu cenas var būt spēkā dažādus periodus, atbilstoši katra tirgotāja produktu plānošanas principiem. Lielākā daļa tirgotāju fiksēto cenu plānus izvērtē un publicē reizi gadā - nereti kalendārā gada sākumā,

1.5.

Elektroapgādes sadales tīklu aktuālā informācija: darbības efektivitātes paaugstināšanas projekts, pakalpojumu izmaksu prognoze 2019. gadam, 2018. gada 27. marta izmaiņas “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem” - risinājums skolām un bērnudārziem vasarā.

Ziņo: AS ”Sadales tīkli” valdes priekšsēdētājs S.Jansons.

Iepazīstina ar efektivitātes plāna norisi, A/S “Sadales tīkla” apkalpojamais energotīkls ir viens no visgarākajiem un ar vismazāko noslodzi starp Baltijas valstīm, un visas tā uzturēšanas izmaksas jāiekļauj tarifos. Taču “Sadales tīkls” neplāno mainīt elektroenerģijas tarifus, neskatoties uz to, ka pieaug viņiem iepērkamās elektroenerģijas cena. “Sadales tīkls” ir veicis un turpina veikt savas darbības un struktūras optimizāciju, būtiski samazinot darbības izmaksas.

Tādā veidā, neskatoties uz ievērojamo piegādājamās elektrības cenu kāpumu, tarifi netiks mainīti.

Jautājumā par izmaksu optimizāciju klientiem - “Sadales tīkls” neatlaidīgi iesaka klientiem pašiem atteikties no liekajām jaudām, izmantot kopš pavasara pieejamo iespēju līdz 12 mēnešu laikā atteikties no pieslēgumiem, ko izmanto epizodiski. Atkārtota pieslēgšana notiek bez maksas. Nosacījums - ja pēdējo 12 mēnešu laikā ir veikti norēķini ne mazāk par 3 mēnešiem. Šādu slodzes optimizāciju (atteikšanos vai slodzes samazināšanu) daudzi klienti ir izmantojuši: pavisam atteikušies 677 objekti, slodzes samazinājumu izmantojuši 305 objektos. Vairāki lauksaimnieki ir veiksmīgi izdzīvojuši ar samazināto jaudu, kas apliecina, ka ir pietiekamas rezerves.

Jautājumi:

1. Jelgavas pilsētas pārstāvis M.Mediņš uzskata, ka atteikšanās saskaņošanas process ir pārāk ilgs.

- Tas saistīts ar projektēšanas, iepirkumu un būvniecība pārāk garo procesu.

2. Sūkņu stacijas, kas nav tikai lietus ūdens savākšanai, bet arī plūdu draudu apdraudējumam. Tā kā šīs stacijas strādā epizodiski, izmaksu pieaugums Jelgavai 3,6 reizes, ieskaitot OIK.

- Šeit jāmeklē kāds cits risinājums.

Komiteja nolemj:

Pieņemt sniegto informāciju zināšanai.

2.

Par Ministru kabineta noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 24.maija noteikumos Nr.411 “Autopārvadājumu kontroles organizēšanas un īstenošanas kārtība””.

(T.Vectirāns, K.Godiņš, L.Olante, A.Salmiņš, V.Brūdere, A.Lubāns, N.Tropiņš)

Noteikumu projekts paredz, ka pašvaldības tiesīgas pilnvarot pašvaldības policiju veikt pasažieru komercpārvadājumu ar taksometriem un vieglajiem automobiļiem kontroli savā administratīvajā teritorijā, kā arī 21.2 punkts paredz, ka pašvaldības policijas darbiniekiem ir tiesības kontrolēt pasažieru komercpārvadājumu ar taksometru un vieglo automobili.

Komiteja uzskata, ka piedāvātais risinājums daļēji būtu izmantojams atsevišķās republikas nozīmes pilsētās un arī tikai un vienīgi kā pašvaldības brīvprātīgā funkcija, organizējot atsevišķas izlases veida pārbaudes. **Pēc būtības šie grozījumi sistēmiski neveicina un nenodrošina veikt pasažieru komercpārvadājumu ar taksometriem un vieglajiem automobiļiem kontroli, šāda kārtība absolūti nav piemērojama plānošanas reģionos.**

Komitejā netika atbildēts arī uz jautājumu vai pašvaldības kontrolēs pasažieru komercpārvadājumus ar taksometriem un vieglajiem automobiļiem, ja tās neizsniedz speciālās atļaujas (licences)?

Latvijas Pašvaldību savienība sarunās ar Satiksmes ministriju (14.04.2018. protokols) atzina, ka Valsts policijas, VID darbs nelegālo pārvadājumu kontroles nodrošināšanā sabiedriskajā transportā, taksometru un pasažieru pārvadājumos ar vieglajiem automobiļiem ir neapmierinošs, taču šajā normatīvā akta projektā par šīm institūcijām nekas nav minēts.

Komiteja nolēmj:

Nesaskaņot Ministru kabineta noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 24. maija noteikumos Nr.411 “Autopārvadājumu kontroles organizēšanas un īstenošanas kārtība””.

3.

Par Ministru kabineta noteikumu projektu “Autoostu noteikumi”.

(T.Vectirāns, K.Godiņš, U.Kolužs, A.Salmiņš, A.Lubāns, Ventspils pārstāvis, V.Brūdere, N.Tropiņš)

Noteikumu projekts paredz, ka valsts dotē pārvadātāju izdevumus un arī izmaksas par autoostas izmantošanu. Lai optimizētu finanšu līdzekļu lietderīgu izlietojumu, plānots pārskatīt autoostu ar dažādu reģionālu nozīmi statusu un sniegto pakalpojumu klāstu.

Vērā tiks ņemta autoostas noslodze jeb apkalpoto reisu skaits diennaktī un vidējais apkalpoto pasažieru skaits mēnesī. “Četru gadu laikā izmaksas no valsts budžeta ir pieaugušas par 26,5%. Savukārt šā gada prognozētais izmaksu lielums sasniedz jau gandrīz piecus miljonus” uzsver ATD.

Pamatjautājumi: Pirmkārt, kas notiks ar tām autoostām, kas nespēs kvalificēties jaunajiem noteikumiem. Otrkārt, kādu funkciju turpmāk pildīs Rīgas Starptautiskā autoosta un, treškārt, kāda būs finansēšanas kārtība.

Komiteja uzskata, ka nepieciešams definēt Rīgas SAO noteikt īpašu statusu, definējot tās lomu kā reģionālo pārvadājumu apkalpojošu autoostu. Pretējā gadījumā pastāv riski, ka Rīgas SAO var atteikties no reģionālo pārvadājumu apkalpošanas, kas ievērojami var ietekmēt esošo pārvadājumu sistēmu. Nav pamatotu argumentu, kas nosaka autoostu iedalījumu 3. kategorijās, vismaz 9 autoostas paliek ārpus grupām, par kuru tālāko likteni nekas netiek skaidrots.

Komiteja aicina pārstrādāt noteikumu projekta 2.pielikumu, paredzot pavisam citu principu - lai katrs AO turētājs iesniedz līdz noteiktajam datumam budžeta plānu nākamajam gadam un pēc tā apstiprināšanas tiek aprēķināts un katrai AO paziņota 1 reisa apkalpošanas izmaksas.

Nav pieņemami, ka maksimālās kompensējamās izmaksas tiek noteiktas balstoties uz citu autoostu izdevumiem, kas darbojas citā novadā, citos apstākļos un ļoti atšķirīgā apjomā. Ir jāvērtē katras autoostas izdevumi un to pamatotība. Šajā gadījumā “vienā katlā” tiek saliktas ļoti atšķirīgas autoostas, proti, vairākas autoostas tiek saliktas vienā grupā ar pasažieru apmaiņas punktiem vai ļoti mazām autoostām, kurās ir tikai soliņš, pieturas zīme, un varbūt konteīnera tipa autoosta, un maksimālās kompensējamās izmaksas labākajā gadījumā tiks aprēķinātas no šo autoostu vidējām izmaksām.

Komiteja nolēmj:

Nesaskaņot Ministru kabineta Noteikumu projektu “Autoostu noteikumi”.

Sēdi slēdz plkst.: 15⁴⁵

Sēdes vadītājs:

Normunds Tropiņš

Sēdes protokolētājs:

Aino Salmiņš